

© Ministry of Justice of the Czech Republic, www.justice.cz. [Translation already published on the official website of the Ministry of Justice of the Czech Republic.] Permission to re-publish this translation has been granted by the Ministry of Justice of the Czech Republic for the sole purpose of its inclusion in the Court's database HUDOC.

© Ministerstvo spravedlnosti České republiky, www.justice.cz. [Překlad již zveřejněný na oficiální webové stránce Ministerstva spravedlnosti České republiky.] Povolení k opětovnému zveřejnění tohoto překladu bylo uděleno Ministerstvem spravedlnosti České republiky pouze pro účely zařazení do databáze Soudu HUDOC.

RADA EVROPY EVROPSKÝ SOUD PRO LIDSKÁ PRÁVA DRUHÁ SEKCE

VĚC ZEMANOVÁ proti ČESKÉ REPUBLICĚ
(stížnost č. 6019/03)

**ROZSUDEK
ŠTRASBURK
13. prosince 2005**

*Tento rozsudek nabude právní moci za podmínek stanovených v článku 44 odst. 2 Úmluvy.
Může být předmětem formálních úprav.
Pořízený překlad rozsudku do češtiny není překladem oficiálním.*

Ve věci Zemanová proti České republice,

Evropský soud pro lidská práva (druhá sekce), zasedající v senátu ve složení

pánové A. B. BAKA, *předseda*,

I. CABRAL BARRETO,

K. JUNGWIERT,

V. BUTKEVYCH,

M. UGREKHELIDZE,

paní A. MULARONI,

E. FURA-SANDSTRÖM, *soudci*,

a paní S. DOLLÉ, *tajemnice sekce*,

po poradě konané dne 22. listopadu 2005,

vynesl tento rozsudek, který byl přijat uvedeného dne:

ŘÍZENÍ

1. Řízení bylo zahájeno stížností (č. 6019/03) směřující proti České republice, kterou dne 13. února 2003 podala Soudu česká občanka paní Věra Zemanová („stěžovatelka“) na základě článku 34 Úmluvy o ochraně lidských práv a základních svobod („Úmluva“).

2. Stěžovatelku zastupuje pan Z. Lacina, advokát zapsaný u České advokátní komory. Českou vládu (dále jen „vláda“) zastupuje její zmocněnec pan V. A. Schorm.

3. Druhá sekce dne 7. července 2004 rozhodla oznámit stížnost vládě a na základě článku 29 odst. 3 projednat přijatelnost a odůvodněnost stížnosti současně.

SKUTKOVÝ STAV

OKOLNOSTI PŘÍPADU

4. Stěžovatelka se narodila v roce 1954, bydliště má v Řepici.

5. V roce 2000 podala stěžovatelka Okresnímu soudu ve Strakonici návrh, kterým se na svém manželovi, panu V. Z., domáhala placení výživného. Stěžovatelka tvrdila, že její manželství je pouze formální záležitostí, neboť manžel udržuje mimomanželský poměr a má v úmyslu požádat o rozvod, s čímž ona nesouhlasí.

6. Rozsudkem ze dne 7. prosince 2000 nařídil soud V. Z., aby platil stěžovatelce výživné, a to od 2. května 2000 až do vynesení rozsudku o rozvodu. Soud zejména uvedl, že stěžovatelka hradí náklady spojené s chodem domácnosti a její mzda je podstatně nižší než mzda manžela.

7. K odvolání V. Z. Krajský soud v Českých Budějovicích dne 20. dubna 2001 napadený rozsudek potvrdil.

8. Dne 24. srpna 2001 podal V. Z. návrh na rozvod. Okresní soud jeho návrhu dne 18. října 2001 vyhověl. Odvolání stěžovatelky bylo dne 8. února 2002 krajským soudem zamítnuto.

9. V roce 2002 podala stěžovatelka další žalobu, kterou se domáhala, aby jí V. Z. platil výživné, a ve které uvedla, že k rozvratu manželství nikterak nepřispěla.

10. Návrh stěžovatelky byl dne 22. května 2002 okresním soudem zamítnut. Soud konstatoval, že podmínky stanovené zákonem o rodině pro přiznání výživného nebyly v

daném případě naplněny, protože byt' se situace stěžovatelky reálně zhoršila, nebyla jí způsobena „závažná újma“.

11. Stěžovatelka podala odvolání, v němž napadla právní hodnocení věci a výklad pojmu závažné újmy.

12. Krajský soud dne 11. září 2002 napadený rozsudek potvrdil. Soud se po doplnění důkazů o dokumenty předložené stěžovatelkou ztotožnil se závěry okresního soudu, podle nějž stěžovatelka sice utrpěla určitou újmu z hlediska psychického, sociálního a ekonomického, avšak tato újma nedosahovala míry závažnosti požadované zákonem o rodině.

Okresní soud obdržel rozsudek krajského soudu dne 24. září 2002 a advokátovi stěžovatelky jej doručil dne 26. září 2002; rozsudek nabyl právní moci následujícího dne.

13. Dne 12. listopadu 2002 podala stěžovatelka proti výše uvedeným rozhodnutím ústavní stížnost, ve které namítala porušení práva na spravedlivý proces.

14. Ústavní soud dne 12. prosince 2002 stížnost stěžovatelky odmítl jako opožděnou. Poukázal na skutečnost, že rozsudek krajského soudu byl advokátovi stěžovatelky doručen dne 9. září 2002, z čehož dovodil, že šedesátidenní lhůta pro podání ústavní stížnosti uplynula dne 7. listopadu 2002.

PRÁVNÍ POSOUZENÍ

I. K TVRZENÉMU PORUŠENÍ ČLÁNKU 6 ODS. 1 ÚMLUVY Z HLEDISKA PRÁVA NA PŘÍSTUP K SOUDU

15. Stěžovatelka namítá, že byla zbavena práva na přístup k soudu, přičemž uvádí, že odmítnutí její ústavní stížnosti pro opožděnost bylo nedůvodné. V tomto ohledu se dovolává článku 6 odst. 1 Úmluvy, který zní:

„Každý má právo na to, aby jeho záležitost byla (...) projednána (...) soudem (...), který rozhodne o jeho občanských právech nebo závazcích (...)“

A. K přijatelnosti

16. Soud shledal, že tato námitka není zjevně neopodstatněná ve smyslu článku 35 odst. 3 Úmluvy. Soud dále nezjistil žádný jiný důvod, pro který by měla být prohlášena za nepřijatelnou. Námitku tedy prohlašuje za přijatelnou.

B. K odůvodněnosti

17. Z příslušného spisu dle vyjádření vlády vyplývá, že rozsudek krajského soudu ze dne 11. září 2002 byl advokátovi stěžovatelky doručen dne 26. září 2002. V projednávaném případě tedy zákonná lhůta pro podání ústavní stížnosti začala běžet k tomuto datu, a nikoli k 9. září 2002, jak uvádí Ústavní soud. Vzhledem k tomu, že tato lhůta skončila dne 25. listopadu 2002, je nutno konstatovat, že stěžovatelka nepodala ústavní stížnost opožděně. Za těchto okolností vláda uznává, že rozhodnutí Ústavního soudu ve věci stěžovatelky je nesprávné.

18. Stěžovatelka na své námitce trvá.

19. Soud připomíná, že výklad procesních pravidel vnitrostátního práva, jako jsou lhůty pro předložení písemností nebo pro podání opravných prostředků, přísluší v první řadě vnitrostátním orgánům (*Tejedor García proti Španělsku*, rozsudek ze dne 16. prosince 1997, *Sbírka rozsudků a rozhodnutí* 1997-VIII, § 31). Uplatňování těchto pravidel však nesmí účastníkům bránit v použití dostupného prostředku nápravy (*Zvolský a Zvolská proti České republice*, č. 46129/99, § 51, ESLP 2002-IX).

20. V daném případě odmítl Ústavní soud České republiky ústavní stížnost stěžovatelky pro opožděnost, přestože byla podána v zákonné lhůtě šedesáti dnů od data, ke kterému jí byl doručen rozsudek krajského soudu.

21. Za těchto okolností Soud konstatuje, že nesprávné uplatnění procesní podmínky ze strany Ústavního soudu zabránilo meritornímu přezkumu věci stěžovatelky v rozporu s právem na účinnou soudní ochranu. Vláda proti tomuto tvrzení nic nenamítá.

22. Tyto skutečnosti Soudu postačují, aby učinil závěr, že stěžovatelka byla připravena o možnost podat prostředek nápravy, který jí poskytovalo vnitrostátní právo.

K porušení článku 6 odst. 1 Úmluvy tedy došlo.

II. K OSTATNÍM TVRZENÝM PORUŠENÍM ÚMLUVY

23. Stěžovatelka na poli článku 6 odst. 1 Úmluvy rovněž namítá nespravedlivost řízení zahájeného v roce 2002. V této souvislosti napadá údajně svévolné uplatňování vnitrostátního práva ze strany vnitrostátních soudů.

24. Soud připomíná, že výklad a uplatňování vnitrostátního práva náleží v první řadě vnitrostátním orgánům, zejména soudům. Soudu nepřísluší rozhodovat o skutkových či právních omylech, jichž se měl údajně dopustit vnitrostátní soud, leda v případě a v rozsahu, v jakém by tím mohlo dojít k porušení práv a svobod zaručených Úmluvou (viz například *García Ruiz proti Španělsku* [velký senát], č. 30544/96, § 28, ESLP 1999-I).

25. V daném případě bylo úkolem soudů především zhodnotit, zda stěžovatelka v důsledku rozvodu, k němuž nezavdala příčinu, utrpěla závažnou újmu. Nic ze spisu nenásvědčuje tomu, že by došlo k porušení procesních záruk zakotvených v článku 6 odst. 1 nebo že by vydaná rozhodnutí byla svévolná. Stěžovatelka, která byla v průběhu celého řízení právně zastoupena, měla možnost předkládat své argumenty, navrhopvat důkazy a vyjadřovat se k prováděným důkazům.

26. Tato část stížnosti je proto zjevně neopodstatněná a je třeba ji zamítnout na základě článku 35 odst. 3 a odst. 4 Úmluvy.

III. K POUŽITÍ ČLÁNKU 41 ÚMLUVY

27. Článek 41 Úmluvy stanoví:

„Jestliže Soud prohlásí, že byla porušena Úmluva nebo její protokoly, a jestliže vnitrostátní právo zúčastněné Vysoké smluvní strany umožňuje jen částečné odstranění důsledků tohoto porušení, Soud přizná v případě potřeby poškozené straně spravedlivé zadostiučinění.“

A. Újma

28. Stěžovatelka se domáhá částky 30 000 € z titulu náhrady újmy, kterou utrpěla v důsledku změny svého sociálního postavení v době po rozvodu a dále z důvodu, že v jejím případě došlo k odepření spravedlnosti.

29. Vláda poukazuje na neexistenci vztahu příčinné souvislosti mezi tvrzenou újmou a porušením článku 6 Úmluvy, přičemž uvádí, že přezkum stěžovatelčiny ústavní stížnosti ve věci samé by pravděpodobně nic nezměnil na výsledku řízení vedeného před soudy nižších stupňů.

30. Soud se domnívá, že základem pro poskytnutí spravedlivého zadostiučinění v daném případě je skutečnost, že stěžovatelka nemohla využít práva na přístup k soudu, které je součástí práva na spravedlivý proces ve smyslu článku 6 odst. 1 Úmluvy. Soud nezjistil příčinnou souvislost mezi tvrzenou újmou a vysloveným porušením článku 6. Navíc Soud nehodlá spekulovat o výsledku řízení v případě, kdyby Ústavní soud přijal stěžovatelčinu ústavní stížnost k přezkumu a vyhověl jí (viz, *mutatis mutandis*, *Bulena proti České republice*,

č. 57567/00, § 41, 20. duben 2004; *Zedník proti České republice*, č. 74328/01, § 38, 28. červen 2005).

Z těchto důvodů není náhrada újmy v tomto případě odůvodněná. Závěr o porušení Úmluvy je dle Soudu postačující náhradou případné újmy způsobené stěžovatelce.

B. Náklady řízení

31. Stěžovatelka zároveň požaduje částku 1 764,51 € z titulu náhrady nákladů řízení před vnitrostátními soudy a Soudem vypočtených v souladu s vyhláškou č. 177/1996 Sb., o odměnách advokátů a náhradách advokátů za poskytování právních služeb (advokátní tarif).

32. Vláda považuje požadovanou částku za přemrštěnou a poznamenává, že stěžovatelka nepředložila vyúčtování.

33. Soud považuje za přiměřené přiznat stěžovatelce, která byla v řízení před Soudem právně zastoupena, částku 1 000 € jako náhradu nákladů řízení.

C. Úroky z prodlení

34. Soud považuje za vhodné, aby byly úroky z prodlení založeny na úrokové sazbě marginální zápůjční facility Evropské centrální banky, zvýšené o tři procentní body.

Z TĚCHTO DŮVODŮ SOUD JEDNOMYSLNĚ

1. *prohlašuje* stížnost za přijatelnou, pokud se jedná o námitku týkající se práva na přístup k soudu, a v ostatním za nepřijatelnou;
2. *rozhoduje*, že došlo k porušení článku 6 odst. 1 Úmluvy v souvislosti s právem na přístup k soudu;
3. *rozhoduje*, že závěr o porušení Úmluvy poskytuje sám o sobě dostatečné spravedlivé zadostiučinění za tvrzenou újmu;
4. *rozhoduje*,
 - a) že žalovaný stát má stěžovatelce uhradit ve lhůtě tří měsíců ode dne, kdy rozsudek nabude právní moci podle článku 44 odst. 2 Úmluvy, částku 1 000 € (jeden tisíc euro) z titulu náhrady nákladů řízení, která se převede na národní měnu žalovaného státu podle kursu platného ke dni úhrady, a dále případnou částku daně;
 - b) že od uplynutí výše uvedené lhůty až do okamžiku zaplacení bude stanovená částka navyšována o prostý úrok se sazbou rovnající se sazbě marginální zápůjční facility Evropské centrální banky platné v tomto období, zvýšené o tři procentní body;
5. *zamítá* v ostatním návrh na přiznání spravedlivého zadostiučinění.

Vyhotoveno ve francouzském jazyce a sděleno písemně dne 13. prosince 2005 v souladu s článkem 77 odst. 2 a 3 Jednacího řádu Soudu.

S. DOLLÉ
tajemnice

A. B. BAKA
předseda